

Projekts "Vēsturiskie augi un dārzi – kopienas mantojums" savieno Mustvē un Cēsu kopienas caur vēsturiskajiem augiem

Projekts "Vēsturiskie augi un dārzi – kopienas mantojums" ("Rooted heritage"), ko īsteno Peipusa pārrobežu sadarbības centrs un Cēsu novada pašvaldība, ir uzsākts, lai caur vēsturisko augu tēmu stiprinātu sadarbību un savstarpējo uzticēšanos starp Mustvē un Cēsu novada lauku kopienām un veicinātu kultūras un dabas mantojuma saglabāšanu.

Vēsturisko dārzu projekts koncentrējas uz gados vecāku kopienas locekļu (no 50 gadiem) iesaistīšanu nozīmīgās aktivitātēs. Šīs aktivitātes nodrošina bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, vienlaikus veicinot sociālo iekļaušanu. Vismaz 26 dalībnieki no Latvijas un Igaunijas aktīvi piedalīsies vēsturisko augu audzēšanā un saglabāšanā. Par vēsturiskām tiek dēvētas tādas sugas, kas vietējā reģionā audzētas vairāk nekā 50 gadus un ir cieši saistītas arī ar kultūras identitāti.

Piemēram, Mustvē vēsturiskie augi atspoguļo vecticībnieku dārzkopības tradīcijas, kur joprojām kā pamata kultūraugi tiek audzēti Peipusa sīpoli, gurķi, tomāti un cigoriņi, savukārt Cēsu pusē zāļu tējas un parastais pīlādzis simbolizē vietējo augu mantojumu.

"Vēsturiskie augi ir dzīvas saites ar mūsu pagātni, nesot kultūras, vēstures un vides stāstus, kas veido kopienas identitāti," projekta ideju pamato Ederi Ojasoo, Peipusa pārrobežu sadarbības centra projektu vadītāja.

Projekta galvenās aktivitātes ietver četras kopīgas apmācību sesijas par mantojuma augu identificēšanu, audzēšanu un kopšanu, izmantojot ilgtspējīgas metodes, un četrus pārrobežu pieredzes apmaiņas braucienus uz vēsturisko augu saimniecībām, dārziem un vietējo kopienu kultūras vietām.

Pirmais pasākums notiks Igaunijā no 2025. gada 18. līdz 19. septembrim, apvienojot mācības un pārrobežu pieredzes apmaiņas ekskursijas. Dalībnieki piedalīsies apmācību sesijās un vairāku saimniecību apmeklējumos, kas vērsti uz vēsturisko augu kultivēšanu un bioloģisko daudzveidību. Programmā ietilps praktiskās darbnīcas par tradicionālajām audzēšanas metodēm, apmeklējumi Palusalu Dārzos, Rāpina Vēstures un dārzkopības muzejā, kā arī vairāku vēsturisko augu mantojuma saimniecību un dārzu apmeklējumi Dienvidigauņijā. Pasākumi apvienos ekspertu vadītas teorētiskās mācības un praktisko pieredzi, noslēdzoties ar grupas dalībnieku dalīšanos zināšanās un pieredzē.

Projektu vada Peipusa pārrobežu sadarbības centrs sadarbībā ar Cēsu novada pašvaldību. Projekta partneri ir Peipusa muzejs, Mustvē Kultūras nams un Lielstraupes pils.

Projekta kopējais budžets ir 87 152 eiro, no kuriem 69 721,60 eiro līdzfinansē Eiropas Savienība. No 2025. gada augusta līdz 2026. gada septembrim “Vēsturiskie augi un dārzi – kopienas mantojums” (Rooted Heritage) apvieno pārrobežu partnerus un vietējās kopienas, lai aizsargātu un popularizētu vēsturisko augu mantojumu un tradīcijas.

Šī aktivitāte tiek atbalstīta EE-LV00228 Rooted Heritage ietvaros, ko līdzfinansē Eiropas Savienība Interreg VI-A Igaunijas–Latvijas programmas 2021.–2027. gadam ietvaros.

<https://www.cesis.lv/lv/attistiba/projekti/aktualie/473--vesturiskie-augi-un-darzi-kopienas-mantojums/>

Interreg

**Līdzfinansē
EIROPAS SAVIENĪBA**

Igaunija – Latvija